NEDERLAND STEUNT PARAMARIBO MET 16 MILJOEN EURO

Fikse opknapbeurt voor de drinkwatervoorziening in Suriname

Het drinkwaternet van de Surinaamse Waterleiding Maatschappij wordt de komende anderhalf jaar met forse Nederlandse steun in hoog tempo verbeterd en uitgebreid. Het staatsbedrijf hoopt bovendien door een zakelijker aanpak een degelijker toekomst tegemoet te gaan en gebieden te kunnen ontsluiten die het nu nog zonder drinkwaterleiding moeten stellen.

Directeur Sven Sjauw Koen Fa van de Surinaamse Waterleiding Maatschappij.

"De meeste leidingen in Paramaribo zijn tenminste 70 jaar oud. Ze zijn totaal versleten en te klein gedimensioneerd. Op veel plaatsen kampen we met enorme lekverliezen," vertelt directeur Sven Sjauw Koen Fa in het kantoor van de Surinaamse Waterleiding Maatschappij (SWM) in hartje Paramaribo. In de hoofdstad liggen her en der straten open. Met de hand worden oude stalen of asbestcementen leidingen uitgegraven en vervangen door PVC-leidingen. Bij iedere put is een controleur aanwezig die de werkzaamheden nauwkeurig fotografeert en documenteert.

De forse investering die momenteel wordt gedaan in het Surinaamse waterleidingnetwerk is mogelijk doordat Nederland ruim 16 miljoen euro bijdraagt aan het totale project. Het Nederlandse drinkwaterleidingbedrijf Vitens treedt op als consultant en verleent technische assistentie. In het kader van het zogeheten korte termijn investeringsprogramma moet binnen anderhalf jaar tijd 35 kilometer nieuwe leidingen worden aangelegd en 33 nieuwe pompputten geboord. Verder worden 13 zuiveringsstations opgeknapt of gebouwd en wordt op negen plaatsen gewerkt aan verbetering van distributie en aansluiting van nieuwe huishoudens op het drinkwaternet. In totaal worden op korte termijn 15.000 nieuwe aansluitingen gerealiseerd. Maar dat is pas een eerste begin, want de SWM wil op termijn het hele noordelijke, dichtstbevolkte gebied van Suriname voorzien van een degelijk drinkwaternet. Daarvan is nu nog geen sprake.

Jaren dertig

De eerste drinkwaterleidingen werden in de toenmalige Nederlandse kolonie aangelegd in de jaren dertig van de vorige eeuw. De in 1930 opgerichte NV Surinaamsche Waterleiding Maatschappij kreeg aan de Gravenstraat het statige houten pand waarin het bedrijf nog steeds is gevestigd. Verzameling van put- en regenwater in de stad werd na de bouw van de eerste pomp- en filtergebouwen verboden: het distributienet van de SWM kon schoner en goed drinkbaar grondwater leveren. Aanvankelijk kwam het meeste water van pompstation Republiek, waar slechts 25 meter diep hoefde te worden geboord naar water. Maar verbeterde technieken maakten het later mogelijk ook in de stad de waterhoudende laag aan te boren. Die ligt op sommige plaatsen op wel 160 meter diepte. De SWM werd in 1948 een staatsbedrijf en werd in later jaren ook belast met de drinkwatervoorziening in gebieden buiten de hoofdstad. Eind jaren vijftig en begin jaren zestig nam de SWM zelfs waterleidinginstallaties in gebruik in Nieuw Nickerie in het westen en in Albina in het uiterste oosten van het land. Vandaag de dag bezit de SWM in totaal 13 productiestations en nog een station dat uitsluitend als pompstation dienst doet. Met name de oudere stations zijn er slecht aan toe.

Na de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 bleef Paramaribo groeien. Het aantal aanvragen voor nieuwe aansluitingen groeide even hard mee, maar geld voor uitbrei-

Deze waterzuiveringsinstallatie wordt totaal vernieuwd.

ding van de capaciteit ontbrak. De bevriezing van Nederlandse ontwikkelingshulp na de decembermoorden van 1982 droeg bij aan kastekorten. Uit andere bronnen kwam ook onvoldoende geld binnen om uitbreidings- en vervangingsinvesteringen te doen: de gebruikstarieven voor water bleven lange tijd bijzonder laag en de subsidies van de overheid waren onvoldoende. Gevolg was dat ernstige tekorten ontstonden aan water. De waterdruk is in veel wijken erg laag, doordat nieuwe aansluitingen zijn gerealiseerd maar de aanvoercapaciteit niet is opgevoerd. Het drinkwaternet is er bovendien slecht aan toe. Behalve dat lekkages voorkomen op een groot aantal plaatsen, is ook sprake van ondeugdelijke koppelingen en verstoppingen als gevolg van mangaanoxide afzettingen.

Als noodoplossing bouwde de SWM eind jaren tachtig en begin jaren negentig enkele kleine stations om de ergste nood te lenigen. Voor onderhoud en bescheiden uitbreidingen ging ze verder samenwerkingsovereenkomsten aan met Nederlandse zusterbedrijven, zoals de Waterleiding Maatschappij Overijssel, het Gemeentelijk Waterleidingbedrijf Amsterdam en PWN. Die 'twinningrelaties' hebben ervoor gezorgd dat veel van de bestaande productiestations zijn gerehabiliteerd, waardoor de productie is gehandhaafd. Maar het neemt niet weg dat de watertoevoer nog altijd problematisch is.

Piek- en daluren

Toen de Nederlandse ontwikkelingshulp weer op gang kwam, werd het PARWAT-project (Paramaribo Water) gelanceerd. Dat resulteerde onder meer in de bouw van het nieuwe productiestation aan de Van Hattemweg, goed voor ongeveer 1.100 kubieke meter per uur. Maar het is nog altijd onvoldoende om aan de steeds verder toenemende vraag te voldoen. Wegens het gebrek aan water gelden in de hele stad piek- en daluren voor het waterverbruik.

Het bedrag van 16 miljoen euro, waarvoor minister Agnes van Aardenne (Ontwikkelingssamenwerking) in november jl. groen licht gaf, komt uit het laatste beetje van de verdragsmiddelen die Nederland voor zijn voormalige kolonie had gereserveerd. Vooral de leidingen die vanuit het zuiden naar Onverwacht, Lelydorp en Paramaribo water aanvoeren - bijvoorbeeld vanuit pompstation Republiek - zijn er slecht aan toe. De leidingen liggen hier langs een spoorlijn, die jaren geleden in onbruik is geraakt. "Onderhoud gebeurde destijds door materieel over het spoor ter plaatse te brengen, maar dat kan nu niet meer," vertelt Sjauw Koen Fa. "Komend jaar willen we een compleet nieuwe leiding voor dit traject aanleggen langs de autoweg naar Paramaribo."

De SWM neemt tegelijkertijd steeds meer distributiegebieden in een wijde kring rond Paramaribo over van de Dienst Watervoorziening, een overheidsdienst die weinig doelmatig werkt. Wanica-Oost - een groot gebied ten zuidoosten van de hoofdstad - is al ingelijfd en de overname van Wanica-West is inmiddels in gang gezet.

Voorzichtigheidshalve gebeurt dat straat voor straat. Wanica-Noord en enkele verder weg gelegen plattelandsgebieden volgen later. "Met name in de uitbreidingsgebieden aan de grenzen van Paramaribo is het soms een Wild West. Die gebieden worden razendsnel verkaveld, zonder dat de waterleidingsinfrastructuur daarop berekend is," vertelt

In Paramaribo-stad worden inmiddels de oude stalen en asbestcementen waterleidingen vervangen door PVC-leidingen.

Eén van de stations die tijdens het PARWAT-project al is gerenoveerd.

Sjauw Koen Fa. "In Kwatta bijvoorbeeld, het westelijke uitbreidingsgebied, kan het daar gelegen pompstation het absoluut niet meer aan. Ter plekke is dringend een nieuwe hoofdleiding nodig." In een deel van de buitengebieden moeten de bewoners het helemaal zonder waterleiding stellen. Op andere plaatsen is de waterdruk volstrekt onvoldoende. "Dichtbij de stations zit je goed, maar hoe verder je er vandaan woont, des te lager de druk", zegt Sjauw Koen Fa. "Heel veel mensen staan voor een aansluiting op de wachtlijst, maar een groot deel van die groep kunnen we nog niet helpen. We traineren de boel bewust een beetje."

Aanpak van zuiveringsinstallaties vormt het meest complexe deel van het huidige investeringsprogramma. Zeker zeven miljoen van het totale budget gaat naar rehabilitatie en uitbreiding van 13 stations. Op enkele plaatsen worden nieuwe installaties voor plaatbeluchting gebouwd. De besturing moet in veel gevallen worden vernieuwd. Het investeringsprogramma kan volgens Sjauw Koen Fa significante verbeteringen opleveren. Maar het zal volgens hem nog zeker tientallen jaren duren voor het hele Surinaamse drinkwaternet op orde is. Om het totale kustgebied van veilig drinkwater te voorzien, is volgens ramingen een totale investering van 67 miljoen euro nodig.

De SWM zal eerst bedrijfsmatiger moeten gaan werken en door vergroting van inkomsten de mogelijkheden moeten verbeteren om in onderhoud en uitbreiding te kunnen investeren. "Maar dat wordt ons niet gemakkelijk gemaakt, omdat we afhankelijk zijn van de tarieven die de overheid vaststelt. Subsidie krijgen wij niet", legt Sjauw Koen Fa uit. "Afgelopen jaar zijn de tarieven voor drinkwater weliswaar met 30 procent verhoogd omdat we in de rode cijfers raakten, maar die verhoging was nog altijd 15 procent te laag om voor een stabiele en gezonde bedrijfsvoering te zorgen."

Daar komt bij dat de bemetering - zowel de bulkbemetering als die bij de mensen thuis - beneden peil is. Verbruik en lekverlies zijn daardoor niet betrouwbaar in kaart te brengen. Sjauw Koen Fa: "In sommige gebieden loopt het water zo de sloten in, zonder dat het als verlies wordt geregistreerd."

Ook hierin wordt het komende jaar geïnvesteerd, evenals in de bijbehorende administratie en incasso. "We moeten planmatiger gaan denken. In de toekomst leggen we niet meer zomaar een waterleiding aan, maar pas wanneer er voldoende klanten zijn. En dan leggen we het drinkwaternet in één keer goed aan. Meer duidelijkheid over de afrekening draagt ook bij aan het bewustzijn van de mensen dat waterzuivering een dure grap is", aldus de directeur van de Surinaamse Waterleiding Maatschappij. ¶

Tekst: Edo Beerda
Foto's: Mark Hensen

Waterkaravaan trekt door Nederland

Een groot aantal maatschappelijke instellingen probeert deze en volgende maand burgers aan te zetten tot duurzaam waterbeheer. Dat gebeurt voor de tweede maal via de Waterkaravaan.

De Waterkaravaan is een project van onder andere Stichting Reinwater, Stichting Natuur en Milieu en Stichting Duurzaam Rivierenland en wordt mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van VROM, Nederland leeft met Water en Stichting DOEN. De bedoeling is burgers te informeren over duurzaam waterbeheer en hen te stimuleren op een bewuste manier met water om te gaan.

Daartoe vaart een schip door Nederland dat vijf steden aandoet voor een driedaagse watermanifestatie. Eén dag hiervan is bestemd voor het grote publiek dat bijvoorbeeld zijn eigen vijver- of slootwater kan laten analyseren in het laboratorium van het schip. In het scheepsruim is een interactieve tentoonstelling te bezoeken over duurzaam omgaan met water in eigen huis en tuin. Ook zijn er waterspelletjes voor kinderen en excursies met watergidsen.

De andere twee dagen van de Waterkaravaan zijn ingeruimd voor deskundigen uit de watersector. Er worden debatten georganiseerd voor regionale overheden met thema's als stedelijk waterbeheer en waterkwaliteit. Daarnaast staan workshops voor gebouwbeheerders en speciale tochten voor bestuurders op het programma.

De Waterkaravaan gaat vergezeld van een promotiecampagne voor duurzame producten, zoals regentonnen, afkoppelvoorzieningen en waterbesparende producten.

De Waterkaravaan doet Utrecht aan van 22 t/m 24 april, Deventer van 29 april t/m 1 mei, Oudeschild op Texel van 6 t/m 8 mei, Tiel op 13 en 14 mei en Goes van 20 t/m 22 mei. ¶

